

prima instanță – (Judecătoria Bălți) D. Gherasim

instanța de apel – (Curtea de Apel Bălți) Al. Gheorghieș, Au. Toderaș, A. Albu

DECIZIE

05 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:
Președintele ședinței,
judecători

Valentina Clevadi
Luiza Gafton
Galina Stratulat
Ion Druță
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către societatea cu răspundere limitată „Splendorix”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de societatea cu răspundere limitată „Splendorix” împotriva Primăriei mun. Bălți cu privire la anularea actului administrativ,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 28 februarie 2017 prin care s-a respins apelul societății cu răspundere limitată „Splendorix” și s-a menținut hotărârea judecătorei Bălți din 30 noiembrie 2016,

c o n s t a t ă :

La 22 februarie 2016 societatea cu răspundere limitată „Splendorix” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei mun. Bălți solicitând anularea dispoziție Primarului mun. Bălți nr.402 din 13 septembrie 2011 cu privire la prelungirea termenelor contractelor de arendă a terenului.

În motivația cererii de chemare în judecată a reiterat că, societatea cu răspundere limitată „Splendorix” gestionează complexul comercial „Unic” din mun. Bălți.

La 20 octombrie 2015 în temeiul Legii cu privire la informație nr.982-XIV din 11 mai 2000 a solicitat Primăriei mun. Bălți eliberarea dispoziției Primarului mun. Bălți nr.402 din 13 septembrie 2011.

Ulterior la 21 noiembrie 2015 Primăria mun. Bălți a expediat în adresa solicitantului copia dispoziției.

Menționează reclamantul că, dispoziția emisă este ilegală și emisă contrar prevederilor legii. Astfel, la 16 decembrie 2015 în conformitate cu art.14 al Legii contenciosului administrativ a expediat în adresa Primăriei mun. Bălți cererea prealabilă prin care a solicitat anularea dispoziție Primarului mun. Bălți nr.402 din

13 septembrie 2011 cu privire la prelungirea termenelor contractelor de arendă a terenului.

Relevă că, Primarul mun. Bălți nu era competent să prelungească termenele contractelor de arendă pe 79 sectoare de teren proprietate publică, încheiat cu persoane fizice și juridice care au fost încheiate în baza Deciziei Consiliului mun. Bălți, iar prin dispoziția emisă la 13 septembrie 2011 a încălcat competența sa, prevăzută de art.29 al Legii cu privire la administrația publică locală.

Prin hotărârea judecătoreiei Bălți din 30 martie 2016 cererea de chemare în judecată înaintată de societatea cu răspundere limitată „Splendorix” a fost respinsă.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 05 aprilie 2016 societatea cu răspundere limitată „Splendorix” a declarat apel nemotivat, ulterior la 27 iunie 2016 a depus apel motivat prin care a solicitat casarea integrală a hotărârii judecătoreiei Bălți din 30 martie 2016 cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 04 octombrie 2016 s-a admis apelul declarat de societatea cu răspundere limitată „Splendorix”, s-a casat integral hotărârea judecătoreiei Bălți din 30 martie 2016 și s-a restituit cauza spre rejudecare în instanța de fond, în alt complet de judecată.

Rejudecând cauza, judecătoria Bălți prin hotărârea din 30 noiembrie 2016 a respins cererea de chemare în judecată înaintată de societatea cu răspundere limitată „Splendorix”, ca depusă tardiv.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 21 decembrie 2016 societatea cu răspundere limitată „Splendorix” a declarat apel nemotivat, ulterior la 02 februarie 2017 a depus apel motivat prin care a solicitat casarea integrală a hotărârii judecătoreiei Bălți din 30 noiembrie 2016 și pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 28 februarie 2017 s-a respins apelul declarat de societatea cu răspundere limitată „Splendorix” și s-a menținut hotărârea judecătoreiei Bălți din 30 noiembrie 2016.

La 03 mai 2017 societatea cu răspundere limitată „Splendorix” a declarat recurs prin care a solicitat casarea integrală a deciziei Curții de Apel Bălți din 28 februarie 2017 și hotărârea judecătoreiei Bălți din 30 noiembrie 2016 cu emiterea unei noi decizii de admitere a cererii de chemare în judecată înaintată de societatea cu răspundere limitată „Splendorix”.

În motivare, recurenta a reținut că, atât soluția primei instanțe, cât și cea a instanței de apel de respingere a acțiunii ca tardivă a fost dată cu aplicarea greșită a legii materiale, din următoarele motive:

Instanțele ierarhic inferioare au constatat nerespectarea dispozițiilor art.17 din Legea contenciosului administrativ.

Relevă că, societatea cu răspundere limitată „Splendorix” nu a depus acțiunea cu omiterea termenului de prescripție, deoarece la materialele dosarului este anexat răspunsul la cererea prealabilă a Primăriei mun. Bălți din 29 ianuarie 2016, recepționat la 03 februarie 2016.

Instanța de apel a interpretat eronat legea, calculând termenul de înaintare a cererii de chemare în judecată de la data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia, fără a lua în calcul răspunsul la cererea prealabilă a Primăriei mun. Bălți din 29 ianuarie 2016.

Consideră recurentul că cererea de chemare în judecată a fost înaintată în termen, iar termenul de prescripție pentru apărarea dreptului încălcat a început să curgă din 03 februarie 2016, data recepționării răspunsului la cererea prealabilă.

De asemenea relevă recurentul că, la examinarea cauzei în fond instanța nu a stabilit cu certitudine care sunt subiecții litigiului dedus judecătii, dat fiind faptul că, prin dispoziția contestată s-a prelungit contractele de arendă cu persoane fizice și juridice, care nu au fost atrase în proces.

Menționează că, examinarea cauzei în ordine de apel a avut loc în mod arbitrar, evaziv și fără o apreciere a argumentelor și probelor invocate în apel și astfel a încălcat dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 6 § 1 al Convenției CEDO.

La 15 iunie 2017 Primăria mun. Bălți a depus referință prin care a indicat că instanțele investite cu judecarea fondului corect au concluzionat că cerere de chemare în judecată a fost înaintată tardiv, iar soluția emisă este corectă și întemeiată.

Potrivit prevederilor art.434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Bălți a emis dispozitivul deciziei la 28 februarie 2017.

Potrivit scrisorii de comunicare nr.5978 copia deciziei a fost expediată la 20 martie 2017 (f.d.132), iar potrivit avizului de recepție a fost recepționată de către recurent la 22 martie 2017 (f.d.133).

Recursul a fost declarat la 03 mai 2017, respectiv se consideră depus în termenul prevăzut de art. 434 din Codul de procedură civilă.

Potrivit prevederilor art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit.c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Analizând legalitatea deciziei atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs, Colegiul consideră recursul drept întemeiat și care urmează a fi admis din următoarele motive.

Instanța de recurs reține că, instanțele ierarhic inferioare au respins cererea de chemare în judecată înaintată de societatea cu răspundere limitată ca fiind drept tardivă.

Prin prisma art.6 pct.1 din Convenția Europeană, precum și conform jurisprudenței Curții Europene, ***dreptul de acces la justiție nu poate fi absolut, el poate implica limitări, inclusiv de ordin procedural, cât timp acestea sînt rezonabile și proporționale cu scopul urmărit.***

Regulile de procedură au scopul de a asigura o bună administrare a justiției și, în special, a asigura securitatea raporturilor juridice, iar cei implicați în proceduri trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (*Miragall Escolano ș.a. contra Spaniei, 25 ianuarie 2000, § 33*).

În Hotărîrea nr.16 din 28 mai 1998 Curtea Constituțională a afirmat că, pentru asigurarea protecției efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza pe cale constituțională condițiile minime pentru realizarea unei justiții echitabile, condiții întregite cu legi organice cu privire la organizarea și funcționarea instanțelor judecătorești. Este necesar, de asemenea, ***a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi.***

Potrivit pct.65, 66 din Hotărîrea Curții Constituționale pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003, sub aspect procesual, accesul liber la justiție se materializează în prerogativele pe care le implică dreptul la acțiune, ca aptitudine legală ce este recunoscută de ordinea juridică oricărei persoane fizice sau juridice care pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept.

Curtea a reiterat că, nu este sarcina sa de a substitui instanțele judecătorești naționale în procesul de interpretare a legislației naționale. Le revine, în primul rând, autorităților naționale, îndeosebi instanțelor judecătorești, să soluționeze problemele apărute la interpretarea acesteia.

Acest principiu se aplică, în special, interpretării de către instanțele judecătorești a prevederilor cu caracter procedural, cum ar fi termenul de prescripție pentru inițierea acțiunilor judecătorești.

Sarcina Curții se rezumă la stabilirea faptului dacă efectele unei asemenea interpretări sunt compatibile cu Convenția, în general, și cu principiul securității raporturilor juridice garantat de articolul 6, în special (*Platakou v. Greece, nr. 38460/97, § 37, ECHR 2001-I*).

Astfel, prin prisma legislației naționale, instanța de recurs, urmează să examineze dacă instanțele ierarhic inferioare au aplicat corect legislația ce ține de aplicarea termenului de prescripție.

Colegiul reține că, societatea cu răspundere limitată „Splendorix” s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată ce ține de anularea unui act administrativ, respectiv în ordinea contenciosului administrativ.

Potrivit art.53 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

În conformitate cu art.14 alin.(1) din Legea contenciosului administrativ, nr.793 din 10 februarie 2000 persoana care se consideră vătămată într-un drept al

său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel.

În acest context, art.17 alin.(1) din Legea contenciosului administrativ prevede că, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la:

a) data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia;

b) data comunicării refuzului de soluționare a unei cereri prin care se solicită recunoașterea dreptului pretins sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea unei astfel de cereri;

c) data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă.

Se observă astfel că, ***legea indică expres începutul curgerii termenului de adresare în instanța de judecată.***

Prin urmare, procedura contenciosului administrativ presupune de regulă două etape, procedura cererii prealabile și procedura în fața instanței de contencios administrativ.

La caz, societatea cu răspundere limitată „Splendorix” după recepționarea dispoziției Primarului mun. Bălți nr.402 din 13 septembrie 2011, prin cerere prealabilă a solicitat anularea dispoziției.

Prin răspunsul din 29 ianuarie 2016 Primăria mun. Bălți a respins ca neîntemeiată solicitarea societății cu răspundere limitată „Splendorix”.

Potrivit copiei plicului anexat la materialele dosarului, răspunsul la cererea prealabilă a fost expediat în adresa societății cu răspundere limitată „Splendorix” la 01 februarie 2016 (f.d.47), respectiv instanța de recurs consideră corectă poziția recurentului prin care susține că a recepționat răspunsul la 03 februarie 2016.

Nefiind de acord cu răspunsul primit, la 22 februarie 2016 s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată.

Respectiv, potrivit Legii contenciosului administrativ la caz, termenul de adresare în instanța de judecată a început a curge din data recepționării răspunsului la cererea prealabilă, adică ***03 februarie 2016*** și prin urmare reclamantul înaintând cererea de chemare în judecată la 22 februarie 2016 ***nu a omis termenul de adresare în instanța de judecată.***

Astfel, este cert că instanțele investite cu judecarea fondului au dat o apreciere incorectă litigiului dedus judecății, ceea ce a dus la aplicarea greșită a normelor de drept material.

Instanța de apel nu a ținut cont de faptul că la materialele dosarului este anexat răspunsul la cererea prealabilă a Primăriei mun. Bălți din 29 ianuarie 2016 (f.d.46).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că art.6 alin.1 din Convenția Europeană, garantarea tuturor persoanelor, dreptul ca o instanță să analizeze orice contestație legată de drepturi și obligații civile sau de altă natură.

Astfel, prin respingerea acțiunii ca tardivă, dreptul recurente de a avea acces la justiție nu a fost respectat, fiind lipsită de posibilitatea clară și concretă de a avea acces la o instanță care să statueze asupra contestației referitoare la drepturi și obligații.

În concluzie, instanța de recurs, reține, că societatea cu răspundere limitată „Splendorix” la depunerea cererii de chemare în judecată a respectat termenul de 30 zile prevăzut de art.17 alin.(1) din Legea contenciosului administrativ.

Luând în considerație cele expuse supra, urmează să fie casata decizia instanței de apel cu trimiterea pricinii spre rejudecare.

Eroarea menționată nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

La rejudecarea instanța de apel urmează să țină cont de cele constatate de instanța de recurs și să adopte o decizie legală, cu aplicarea corectă a normelor de drept material și procedural.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Splendorix”.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 28 februarie 2017 adoptată în cauza civilă înaintată de societatea cu răspundere limitată „Splendorix” împotriva Primăriei mun. Bălți cu privire la anularea actului administrativ cu trimiterea cauza spre rejudecare în instanța de apel în ordine de apel la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Valentina Clevadi

judecători

Luiza Gafton

Galina Stratulat

Ion Druță

Dumitru Mardari